

שמירת זיקה למסורת קודמים

אם כי הדיביזיה המוססת ה-101 נותחה לחלוטין מצורת הארגון התלת-רגימנטלית המקובלת, הרי כל אחד מצוותי הקרב שבה נושא מספר אותו נושא מסע רגימנט מוטס. הרגימנטים (צוותי קרב רגימנטליים) ה-501, ה-502, ה-506 וה-327 היו יחידות אורגניות של הדיביזיה המוססת ה-101 במלחמת העולם ה-2. צוות הקרב החמישי מציח את רגימנט העולם ה-11. רגימנט זה אורגן מחדש אח"כ לשם השתתפות במלחמת קוריאה בתור צוות הקרב הרגימנטלי המוססת ה-187.

כלי שנעדר לפעולה נגד סנקס ונגד ביצור שדה כאחד. הפיכתו לכלי המתאים להטסה ואף להצנחה נתאפשרה ע"י הפחתת המשקל של התחמושת עצמו ושל הרכבה הנושא שלו. גורם החובלה העיקרי בצוותי הקרב (כברוב שאר חלקי הדיביזיה) גם הוא קל שבקלם: הפרד המיכני, הקל בהרבה אף מן הגיפס (כ-340 ק"ג בלבד).

ארטילריות הדיביזיה כיללת חמש סוללות של הוביצרים בני 105 מ"מ, כך שסוללה אחת מצויה בשביל כל אחד מצוותי הקרב כדי לתת לו טיוע כללי. כן כלולה בארטילרית הדיביזיה גם סוללת הרקטות ה-81 של ארטילרית השדה (כרגע — מצוידת בקליע "יוחנן הישר").

אין לנו יחידות מש ריינות בתור שכאלה, אומר קולי שויצר. בשל הצורך שכל יחידה ויחידה תהיה ניתנת להטסה. כן יש לדיביזיה גודר הנדסה, אשר משימתו הראשונית היא בנין חלקות נחיתה והמראה בשביל נחיתה בתנאי הסתערות למטוסי היבלה צבאיים, כגון C-123.

הסיוע הלוגיסטי מורכב בפקוד אחד, הקרוי "צוות הסיוע הלוגיסטי", שהוא אחראי לכל תפקידי האספקה, הפינוי והתחזוקה. הוא גוף משנה חדש, שהוקם בהתאם לתפיסה

מור. ת. שרבורן, מפקד הדיביזיה, קובע בגלוי ש"יוחנן הישר" נחשב רק לנשק "זמני". ישנם אף רמזים לכך שנראים באוסף בליינשק אטומיים אחרים וקלים יותר.

גורל שרבורן וקצין המבצעים והאימון של הדיביזיה שלו, קול-לויס לה. שויצר (אשר לשניהם נסיון רב במבצעים מוטסים, שכן השתתפו בדיביזיה המוססת ה-101 המקורית, כאשר ביצעה את הצנחתה ההסטורית מעל פני נורמנדיה) מסרו תדריך על הדיקטיונות של הדיביזיה החדשה ועל ה"תפיסות שהונחו ביסודה. קולונל שויצר היה מפקד יחידת "חיל הפרטים השמימי" אשר נבחן ב-1955 בתמרוני "סאג ברש" הידועים בלואיזיאנה. רבים מהרעיונות אשר פותחו שם הונהגו עתה בדיביזיה ה-101, לרבות סיור איירי והשימוש בטלביזיה מוטסת, אשר מתקנים אותה עכשו במס' סים.

יש לדיביזיה חמישה "צוותי קרב" — שהם למעשה צוותי גודרים מוגברים אשר כ"א מהם כולל חמש פלוגות רובאים ונוסף לכך, סוללת מרגמות ארטילרית, השייכת אורגנית לצוות וכן פלוגת המפקדה והשירות הרגילה, שמתפקידה לספק שליטה מיקודית וסיוע לוגיסטי ל"צוות הקרב". "צוות הקרב" הוא קל במשקלו, אולם עצמתו כבדה.

כל אחד מחמישה צוותי קרב אלה מונה כ-1500 איש, והיינו מעין "פשרה" בין הגודר התקין לבין רגימנט הרגלים. הופעתו כיחידה היסוד עליה מושתתת הדיביזיה מאפשרת, לדעת חוגי צבא ארה"ב, ליחידות אלו לפעול על-פני מרחקים גדולים, להתפורר במהירות ולשנות חיש מהר את כיווני תנועתיהם מבלי שתאבד למפקדת הדיביזיה השליטה עליהן. ממש כשם שהפלוגות שבתוכן, המכילות בליינשק מסייעים אורגניים, וכן עשויות "לקלוט" נשק סיוע נספח תהיינה מסוגלות לפעול כמעין "גודרים קטנים" ולבצע פעולות "סג" ו"ברח" עצמאיות למחצה. בתוך צוותי הקרב יהיו כלולים לא רק מרגמות 107 (בעתיד הקרוב — 105) מ"מ ו-81 מ"מ וקנים ללארבע 106 מ"מ על ג'יפים, אלא אף חותמים בני 90 מ"מ "Spat" (ראה "מערכות חוב" צ"ט, עמ' 63), שהוא

ה"פרד המיכני" — התגלמות חלום והניידות בגייסות קדומניים?

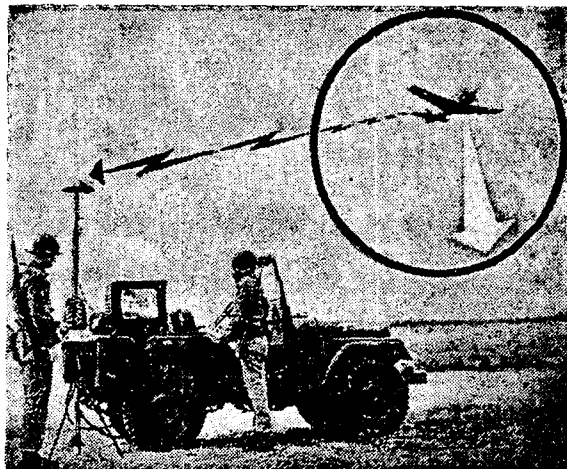
בדומה ליכולתו של בעל החי, נושא הראשון של השם — מסוגל גם הוא לנוע בכל סוגי שטחים, כפי שיעידו שני התצלומים של תנועה במעלה תלול ובחציית יובל. ניתן לכוונתו גיפסליים של הרגלי: 2.5 מ' ארכו, כ-115 ס"מ רחבו וצלליתו נמוכה ביותר — כ-67 ס"מ בלבד. תכליתו — נושא כלי נשק, תחמושת וציוד רגלים אחד, אך יצלח גם להרכבת קנה ללארבע בן 106 מ"מ. מהירות תנועתו — מ-1.5 ועד 48 ק"מ לשעה. כושר הטיפוס במעלה — עד 72%.

תחזוקה מסובכת יותר. לצות הסיוע הלוגיסטי יש גם פלוגת אספקה ותובלה, פלוגת רפואה, פלוגת הדואגת לתפקיד החשוב של אספקה בהצנחה וכן פלוגת המפקדה שלו עצמו. גם התומורת נכללת בפלוגת מפקדה ושירות זו.

גדוד הקשר של הדיכיונה גדול במידת מה מפלוגת הקשר שבדיכיונות הרגילות, בשל צרכיה המוגדלים של הדיכיונה לפיזור, ובשל הדרישות הגדולות יותר הסבועות בעצם סיבם של מבצעים מוטסים.

גדוד הפיקוד והשליטה הוא יחידה חדשה בדיכיונה מוטסת. היא מספקת את הגורמים הדרושים להפעלת שליטה ופיקודו על הדיכיונה של מפקד. הוא כולל את פלוגת המפקדה הדיכיונית, ואת פלוגת השירותים המנהלתיים שלו. כן כלול לים בגדוד זה פלוגת אייריה וגונדת סיוור, המספקת מוטסים לשם פיקוד, שליטה, קישור ו-חיל פרשים מוטסים (הכונה כאן בעיקר להליקופטרים). גדוד זה אף מקיים חשור ותשומת בדיכיונה וכן מפעיל את פלוגת התחלופת של הדיכיונה.

היחידה האחת עשרה של הדיכיונה היא "פיקוד בתיהסר מט" 508". משימת "פיקוד בתיהסר" היא להפעיל תכנית אימון למתנדבים לשירות המוטס, למתאמני אימון בסיסי מתקדם ולאנשי המקצועות השונים הדרשים ע"י הדיכיונה. "עתה, זו הפעם הראשונה", אמר קול' שויצר, "יש לנו עוצבה המיועדת לנוע אל וירת המערכה מרחק רב בזמן קצר — וכתוצאה מכך להגיע בעוד מועד, דבר שיאפשר לכבות "התלקחות" מקומית לפני שזו הופכת לכלתי ניתנת לשליטה; או מה שחשוב עוד יותר ע"י עצם הפגנת יכולתה זו למנוע התלקחויות מלפרוץ בכלל. צורת הארגון שלנו תאפשר תזוזה מיידית ומהירה בדרך האויר לכל מקום. ודאי שישנם בעולם כיום גחלים לחושות רבות, אשר עליהן עשוי "מנגנון כבוי האש", כגון זו שלנו, להשפיע השפעת מנע רבה".

ע"ן כל-רואה" לטוחים טקטיים נרחבים מכשיר סלביית השדה קיבל סוויחהקף מוגברים ע"י הצבתו במסרס מונחה מרחיק — ועתה יכול מפעילו מן הקרקע מהגייפ נושא מכשיר האכונה לסקור באמצעותו כל קטע שטח ברדיוס של 60—70 ק"מ. הרי שסיוור איירי עשוי להתבצע עתה, ב" תחום מוטסים, מבלי סיכון חיי סייסים.

לעוצבות כגון הדיכיונה המוטסת היוסו של ארה"ב, החמושות בכלים רקטיים רחוקי סווח כ"יוחנן הישר", עלול המכשיר החדש לשמש השלמה טבעית, כ"ע"ן רואה ומדריכה" למרחוק, לכלי הקרב הפוגע למרחוק.

הארגונית החדשה לגבי דיכיונה מוטסת. הוא כולל: (1) גדוד תחזוקה מסובכת יותר. לצות הסיוע הלוגיסטי יש גם פלוגת ראש האויר; (2) מפקדה; (3) פלוגת סיוע טורפי, שנועדה ל-

תפיסות של מחשבה ופעולה לתנועה מתמדת מרגע שנמצא על הקרקע, כדי שלא לשמש מטרה לפצצה אסומית אויבת. אנו מפתחים "משחקי התאמנות קצרים ופשוטים ביותר הקרויים בפנינו "תרגולות קרב" כברי שכל איש יגיב אבטומטית על מצבים כלתיצטווים בהם יפגש בקרב".

ועוד מדברי קול' שויצר: ודאי שזקוקים אנו לכלי נשק וכלי רכב קלים יותר ומשופרים. מרבית הדברים להם אנו זקוקים כדי להגיע לשימוש תכליתי יותר בהיטסים העומים לרשותנו, נמצאים בפיתוח ויועמדו לרשותנו בעתיד הקרוב ביותר. אחז מהצרכים הגדול לים ביותר שלנו הוא מוטסים אשר תוכננו במיוחד להסעת חיילינו וכלי רכבנו הלוחמים, וכלי נשקנו לאזור שמעבר לים אשר בו יתכן ונקרא ללוחים). זקוקים אנו למוטסים שיהיו דומים ל"מטוס ההובלה הבינוני" C-130 החדש. עליהם להיות מסוגלים לשאת הרבה יותר מטען למרחק הרבה יותר גדול, כדי שנוכל להגיע ממש לכל מקום בעולם.

קולונל שויצר, קצין המבצעים והאימון של ה" דיכיונה, ציין בין השאר בדברי הסברתו: "סבורים אנו, כי ניתן לנקוט צעדים מוטומים כדי להגדיל את תכליתיות הארגון שלנו. אחת הסיבות שבגללן הוקמה הדיכיונה היא הצורך לקבוע עתה ולבחון כמה מן הצעדים האלה.

שומה עלינו לשפר את ניידותנו על פני הקרקע, מרגע בו נעזוב את המוטסים אשר הובילנו לוירת המערכה. ניידות כזאת מצריכה פיתוח של הליקופטרס חדשים וטובים יותר — או של כלייטס אחרים שאינם זקוקים למסלול המראה ונחיתה ארוכים — אשר יאפשרו לנו, גם לאחר שהוטסנו למקום מוטס "מאחורי קו האויב", להעביר בדרך האויר את כוחנו המוטס למקום אחר ולפרסו שם, ולתספק עצמנו ב" דרך האויר. אנו עובדים עתה על ענין זה. אנו מתחמים

(*) בענין זה — ראה עדותו המאלפת של גנרל גאבין בפני ועדת הסנט האמריקאי, שהוקדוה ה" מענינות ביותר שבה ניתנו במערכות "חוב" קיג.

„תולדות ההגנה” כרך א' (חלק ב')

בעריכת שאול אביגור, יצחק בן-צבי, אלעזר גלילי, ישראל גלילי ויהודה סלוצקי. העורך הראשי — פרופ' ב. דינור. מזכיר המערכת — ג. רבלין. (הוצאת „הספריה הציונית” ו„מערכות” — תל-אביב, תשי״ז).

בעיניהם כבן חורג, סורר ומורה, שמצנה להצר את צעדיו. תכניות לגיוס חדש של צעירים יהודים בגולה — נדחו. עד שהתפורר הגדוד ושאריתו פורקה סופית. על השתתפותו בהגנת תל-אביב בימי ה„מאורעות” במאי 1921.

לעומת זאת געשה אז במזרח-התיכון כולו התנועה הערבית והדיה נשמעו גם בארץ-ישראל, שהיתה בעיני הפאן-ערביים לא יותר מ„סוריה הדרומית”. פרשת הגנת הישובים בגליל-העליון, ששיאה במע-רכת תל-חי ב״א באדר תר״פ (1920) ניתנה כאן לכל פרטיה. אולם מעטים הם היודעים כי אין פרשת תל-חי אלא פרט אחד בפרשה ארוכה של התקפות ומעשי שוד שנמשכו במשך כל שנת תר״פ (1920) בגליל העליון והתחתון ושיסיכנו את קיומם של כל הישובים באזורים אלה. אנו קוראים על התקפה עזה על אילת-השחר שנהדפה בגבורה על-ידי חבריה, על התפרצות כללית של בדוים באייר תר״פ, שהע-מידה בסכנה את כל הישובים במחוז טבריה ושנעצרה בעיקר על-ידי חיל-המצב היהודי שחנה בצמח. תפקיד מרכזי בהגנת הגליל בשנה ההיא מילא ועד ההגנה בטבריה, בראשותו של יוסף נחמני, שהיה ממונה על אספקת אנשים ונשק ועל סידורי השמירה והה-גנה בגליל. כבר אז נשלחו מאות אנשים מתל-אביב ומשאר חלקי הארץ לעזרת הגליל, כבר אז פעלו יחידות משטרה-מיוחדת יהודיות שהצילו את הישוב העברי בגליל מהתמוטטות גמורה.

פרשה בפני עצמה בימים ההם היתה פרשת ההגנה בירושלים בימי מהומות הדמים בפסח תר״פ. במרכז השלטון הצבאי בארץ, שאלפי חיילים עמדו לרשותו, נשפך דם יהודי ברחובות ירושלים. ההגנה היהודית, בהנהגתו של זאב ז'בוטינסקי, סמכה יותר מן הראוי על הגינותם של הבריטים וביום המבחן נצבה חסרת אונים בפני בגידתו של ה„שותף” הברי-

לאחר הפסקה של קרוב לשתי שנים יצא לאור בימים אלה החלק השני של „ספר תולדות ההגנה” (כרך א').

חלק זה דן בתקופה הסוערת של ימי מלחמת העולם הראשונה ובימים שבאו אחריה. התנועה ה-ציונית והישוב העברי באים במגע עם גורם חדש — עם הממשלה ועם הצבא הבריטי. מצד אחד זוהי תקופה של הבטחות ותקוות גדולות, ומצד שני — חתירה ובגידה מצד הבריטים ואולת-יד — במחנה היהודי.

בששת הפרקים הראשונים מספר ד״ר בן-ששון על פרשת הגדודים העבריים בשנות מלחמת העולם הראשונה. בתוך אוירת המאבק העולמי הכללי מת-עוררת, פה ושם, בחוגים יהודיים וציוניים השאלה: „אם נגזר עלינו להלחם, מדוע נלחם למען ענייניהם של עמים זרים?” מכאן צץ רעיון הקמתם של גדודים עבריים, שילחמו כבני ברית עם אחד הצדדים ה-לוחמים למען גאולת ארץ-ישראל.

עוברים לפנינו, פרק אחרי פרק, תולדות הראשון לגדודים אלה, גדוד נהגי הפרידות, שלקח חלק במערכה הנואשת בגאליפולי, תולדות הגדוד שהוקם במאמציו של זאב ז'בוטינסקי בלונדון ולקח חלק בכיבוש ארץ-ישראל הצפונית בסוף 1918, התנדבותם הנלהבת של אלפי צעירים עברים לגדוד העברי באמריקה הרחוקה, ואחרון אחרון הגדוד שהוקם ב-ארץ-ישראל לאחר כיבוש חלקה הדרומי על-ידי האנגלים, ובו לקחו חלק מיטב בני הנוער בארץ בימים ההם.

אחר-כך באה הפרשה המדיאבה של שנות המשטר הצבאי בארץ (1918—1920), עליה מספר שאול אבי-גור, הנגרלים והמדינאים הבריטים במזרח לא רצו להכיר בהצהרת בלפור ובכל הנובע ממנה. הגדוד העברי, שהיה צריך לשמש חיל-מצב בארץ, היה

טי. מאסרו של ז'בוטינסקי ו-18 מחברי ה"הגנה" וכליאתם בעכו היה שיא בפרשת התעללות זו. אולם הפעם הוגדשה הסאה, ולפי פקודה שבאה מלונדון הושם קץ לאדמיניסטרציה הצבאית ונציב יהודי — הוא סר הרברט סמואל — נשלח ארצה.

מאורעות אלה בגליל ובירושלים פקחו את עיני החלק האקטיביסטי ביישוב, שהתרכז בימים ההם בהסתדרות "אחדות העבודה". האמונה התמימה ב"ברית עם האנגלים, שמצאה בטוי ב"לגיונים" של ז'בוטינסקי, התערערה. הורגש הצורך בארגון הגנה עצמאי ובלתי תלוי בשלטונות. כוחותיו של "השומר" שמילא תפקיד זה בימי השלטון התורכי, לא הספיקו לכך. בסיון תר"פ (1920) החליט "השומר" להתפרק ולמסור את תפקידו ל"אחדות העבודה". ועידת "אחדות העבודה" שהתאספה אז בכנרת קיבלה על עצמה את האינציאטיבה המוטלת עליה מאת הסדרות, "השומר" לדאוג לסידור ענייני ההגנה" ובכך הונח היסוד להקמתו של ארגון "ההגנה" בארץ, שהיה קיים במשך כל שנות השלטון הבריטי, עד שהפך בימי מלחמת העצמאות ל"צבא הגנה לישראל".

אל תחלק השני צורפו למעלה מ-300 עמודים של הערות ונספחים לכל הכרך הראשון, על שני חלקיו. מדור זה מגלה לפנינו את המקורות הרבים מהם שאבו מחברי הספר את החומר לעבודתם. בהערות כלולים חוץ ממראי מקומות גם קטעי תעודות השופר כים אור נוסף על הבתוב בספר. 78 הנספחים כוללים תעודות רבות: תכניות הגנה, תקנונים, מכתבים ופתי

קאות הקשורים כולם קשר אמיץ בתולדות הגנת הישוב בשנים 1878—1920. ביניהם ראוי לציין את מכתבו של זאב דובנוב, איש ביל"ו לאחיו, שמעון דובנוב (בשנת 1882) בו הוא מביע את תקותו, כי "היהודים בנשק ביד יכריזו עצמם בגלוי לאדוני מולדתם הישנה" (עמ' 804), את "חוקי השמירה" של "השומר" (עמ' 820), את הדין-וחשבון המזעזע של ועד "השומר" על פרשת ההתנגשות ביוסף לישנסקי (עמ' 854), את מכתבו של פנחס רוטנברג לו, ז'בו-טינסקי, לבית הסוהר בעכו (עמ' 930), את החלטות בענייני הגנה של ועידת "אחדות העבודה" בכנרת (עמ' 955) ועוד רבים כאלה. הלוחות הכרונולוגיים, וביחוד הלוח הכרונולוגי הכללי (מעמ' 961 ואילך), מסייעים לקורא לקבל תמונה מרוכזת של כל מהלך העניינים בשנים ההן, והמפתח המפורט הבא בסוף הספר יהיה לעזר רב לקורא בכואו להשתמש בספר זה.

הרבה חיות מוסיפים לספר עשרות התמונות הבאות בטכסט ובעמודים הנספחים אליו, בהם תצלומים רבים מחיי הגדודים העבריים ומחיי ה"הגנה" בימים ההם, תצלומי תעודות, מכתבים, כרזים וכו', מפות ושרטוטים.

עוד רבה הדרך לפני מחברי הספר ועורכיו עד שיגיעו לסיום מלאכת כתיבת תולדות ה"הגנה" בישוב — עד קום מדינת ישראל. אולם השלב הראשון — המספר על התקופה בה הונחו יסוד ה"הגנה" — הושלם עתה כולו.

קרבות שריון 1939-1945

(109 עמ' 56)

מלחמת המזרח-המערבי המתוארת ב"קרבות שריון" ניתנת לא רק לקריאה אלא אף ללימוד חוזר-ונשנה, וכי רבים הלוקחים שאפשר להפיק ממנה. אופן הצגת הקרבות והבעיות ע"י פוך מאלנתין מסייע מאוד ללימוד הזה, ושם את הדגש במקומות הראויים לתשומת-לב.

היה זה מקרה מענין, שבו ההתקפה אינה באה כתוצאה של יומה חפשית, אלא הכרח הכספי ע"י התנאים; כאשר התוקף הגו נטול כל סיכוי מלכתחילה, והנתקף אינו יכול כלל לקוות להתפתחות שתהיה רצויה לו יותר מאשר התקפה כזו עליו, ע"י אויב תשוש ומדולדל. אין ספק, שאותה תקופה של